

Program LIFE 2014-2020

Wsparcie dla projektów w zakresie
ochrony środowiska i klimatu

Radostaw Domagała

Wydział ds. Współpracy Międzynarodowej i Programu LIFE

NFOŚiGW

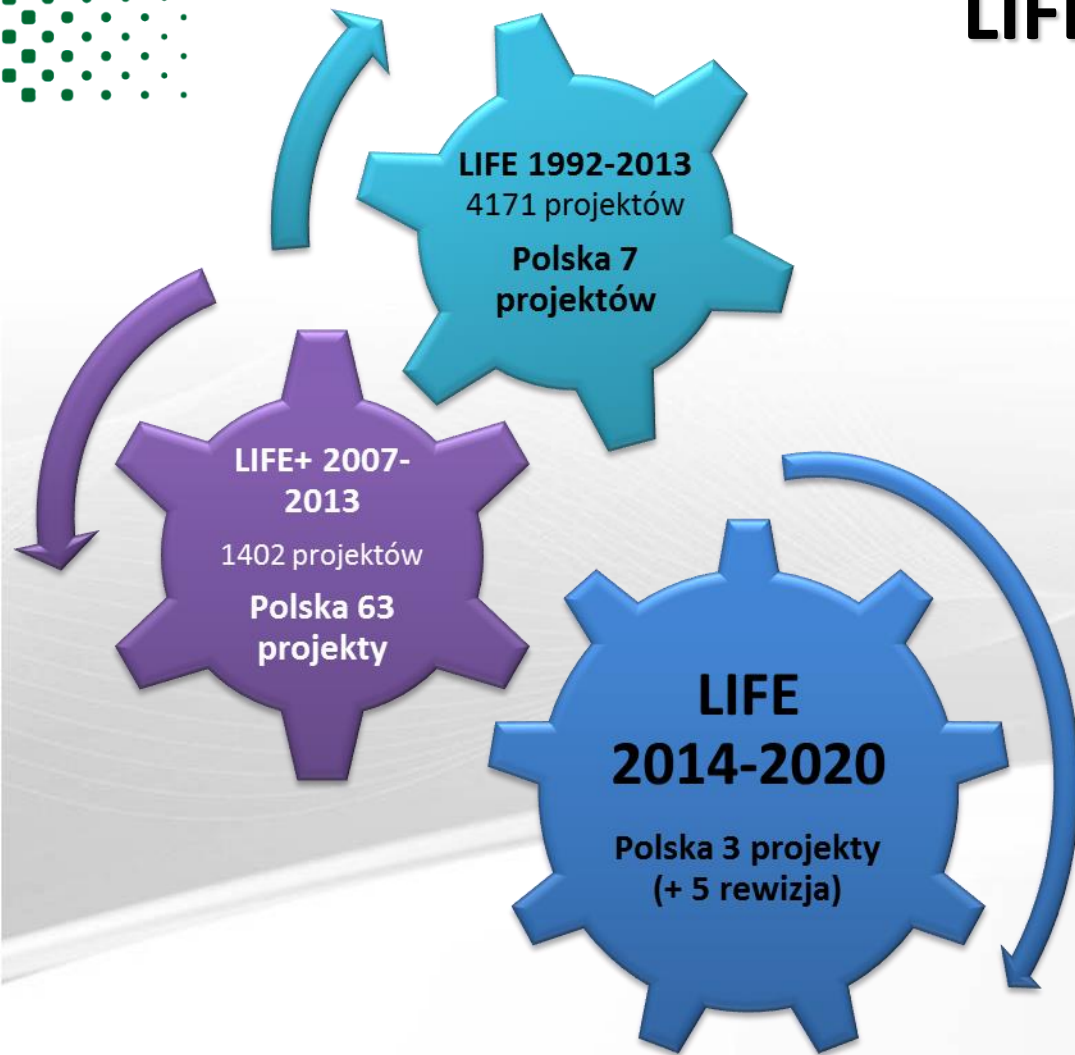
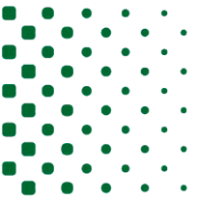

LIFE14 CAP/PL/000011
Capacity building of LIFE NCP in Poland

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

LIFE WCZORAJ... LIFE DZIŚ

LIFE+

I komponent- przyroda i różnorodność biologiczna

II komponent- polityka i zarządzanie w zakresie środowiska

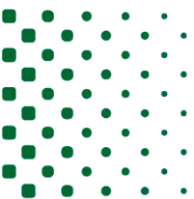
III komponent- informacja i komunikacja

LIFE

1. podprogram na rzecz środowiska

2. podprogram na rzecz klimatu

POCZĄTEK PROGRAMU LIFE

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)
nr 1293/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie
ustanowienia **programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)**

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI
z dnia 19 marca 2014 r.
w sprawie przyjęcia **wieloletniego programu prac na lata 2014–2017**
dla programu LIFE
(tekst mający znaczenie dla EOG) (2014/203/UE)

Cele Programu LIFE

- efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych
- migracja do gospodarki niskoemisyjnej
- poprawa jakości środowiska
- zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej
- poprawa rozwoju, wprowadzania i realizacji polityki oraz przepisów prawnych Unii w zakresie środowiska i klimatu
- wspieranie lepszego zarządzania w zakresie środowiska i klimatu
- wspieranie wdrożenia 7 unijnego programu działań w zakresie środowiska naturalnego

Program LIFE 2014-2020

Podprogram na rzecz środowiska

Ochrona środowiska
i efektywne gospodarowanie
zasobami

Przyroda i różnorodność
biologiczna

Zarządzanie i informowanie
w zakresie środowiska

Podprogram na rzecz klimatu

Ograniczenie wpływu człowieka na
klimat (łagodzenie zmian klimatu)

Dostosowywanie się do skutków
zmian klimatu

Zarządzanie i informowanie
w zakresie klimatu

PODPROGRAM NA RZECZ ŚRODOWISKA 2015

1.1 Obszar priorytetowy: Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami

priorytety tematyczne / tematy projektów (*project topics*) w zakresie:

- (a) **wody**, w tym środowiska morskiego (4 / **13**)
- (b) **odpadów** (2 / **5**)
- (c) **efektywnego gospodarowania zasobami**, w tym **glebą i lasami**, oraz **ekologicznej i obiegowej gospodarki** (3 / **12**)
- (d) środowiska i zdrowia, w tym **chemikaliów i hałasu** (3 / **5**)
- (e) **jakości powietrza i emisji**, w tym **środowiska miejskiego** (3 / **6**)

1.2 Obszar priorytetowy: Przyroda i różnorodność biologiczna

(tematy projektów: 6 przyroda / 5 różnorodność biologiczna)

1.3 Obszar priorytetowy: Zarządzanie i informowanie w zakresie środowiska

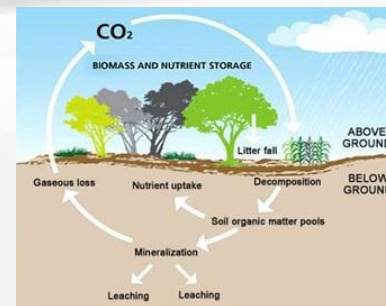
- (a) **kampanie informacyjne, komunikacyjne i zwiększające poziom świadomości** zgodnie z priorytetami 7. programu działań w zakresie środowiska **(tematy projektów: 27)**
- (b) działania **wspierające skuteczny proces kontroli**, a także środki wspierania zgodności w odniesieniu do przepisów Unii w dziedzinie środowiska, oraz wsparcie systemów i narzędzi informacyjnych dotyczących wdrażania prawa Unii w dziedzinie środowiska **(tematy projektów: 8)**

PODPROGRAM NA RZECZ KLIMATU 2015

- 2.1 Obszar priorytetowy: Ograniczenie wpływu człowieka na klimat**
(priorytety 2016: 3; przemysł energochłonny; ograniczenie emisji wodorofluorowęglowodorów (HFCs); użytkowanie gruntu, zmiana użytkowania gruntu i leśnictwo)
- 2.2 Obszar priorytetowy: Dostosowywanie się do skutków zmian klimatu**
(priorytety 2016: opisowe)
- 2.3 Obszar priorytetowy: Zarządzanie i informacja w zakresie klimatu**
(priorytety 2016: 5 opisowe)

Priorytety klimatyczne ogłaszane co roku wraz z naborem KE!

Budżet LIFE 2014-2017

Całkowity budżet programu LIFE 14-20 **3,46 mld €**

Budżet programu LIFE 14-17 **1,80 mld €**

- podprogram działań na rzecz środowiska **1,44 mld €** (w tym instrumenty finansowe)

w tym przyroda i różnorodność biologiczna **0,59 mld €**

- podprogram działań na rzecz klimatu **0,36 mld €**

TYPY PROJEKTÓW LIFE

Podprogram LIFE	Obszar priorytetowy	Dopuszczalne typy projektów
Środowisko	Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami	Projekty demonstracyjne i pilotażowe
	Przyroda i różnorodność biologiczna	Projekty dotyczące najlepszych praktyk, demonstracyjne i pilotażowe
	Zarządzanie i informowanie w zakresie środowiska	Projekty informacyjne, dotyczące zwiększania świadomości i rozpowszechniania informacji
Klimat	Ograniczenie wpływu człowieka na klimat	Projekty dotyczące najlepszych praktyk, demonstracyjne i pilotażowe
	Dostosowywanie się do skutków zmian klimatu	Projekty dotyczące najlepszych praktyk, demonstracyjne i pilotażowe
	Zarządzanie i informowanie w zakresie klimatu	Projekty informacyjne, dotyczące zwiększania świadomości i rozpowszechniania informacji

TYPY PROJEKTÓW LIFE

„projekty pilotażowe”

oznaczają projekty, w których zastosowana zostaje technika lub metoda nigdzie wcześniej niestosowana lub nietestowana, zapewniająca potencjalne korzyści dla środowiska lub klimatu w porównaniu z istniejącymi najlepszymi praktykami, i która może zostać następnie zastosowana w podobnych sytuacjach na szerszą skalę

„projekty demonstracyjne”

oznaczają projekty polegające na zastosowaniu w praktyce, testowaniu, ocenie i rozpowszechnianiu działań, metodyk lub podejść, które są nowe lub nieznanne w określonym kontekście projektu, takim jak kontekst geograficzny, ekologiczny, społeczno-ekonomiczny, a które mogłyby być zastosowane w innym miejscu w podobnych okolicznościach

„projekty dotyczące najlepszych praktyk”

oznaczają projekty, które stosują odpowiednie, efektywne pod względem kosztów i nowoczesne techniki, metody i podejścia, biorąc pod uwagę szczególny kontekst projektu

„projekty informacyjne, dotyczące zwiększenia świadomości i rozpowszechniania informacji”

projekty, mające na celu wspieranie komunikacji, rozpowszechniania informacji i zwiększania poziomu świadomości w zakresie podprogramów działań na rzecz środowiska i klimatu

Ważne

Europejska wartość dodana projektów LIFE / możliwość dalszego zastosowania / rozpowszechnienie jako istotne części projektu,

Nastawienie na długoterminowość uzyskanych efektów

Zielone zamówienia publiczne we wszystkich projektach

Prototypy mogą być wykorzystywane komercyjnie po zakończeniu realizacji projektu (a nie jak dotychczas po upływie okresu trwałości)

Raportowanie w języku angielskim

WIELOLETNI PROGRAM PRAC 2014-2017

WAŻNE!!!

→ europejska wartość dodana

Każdy projekt powinien wykazać europejską wartość dodaną w zakresie:

- celu
- możliwości replikacji wyników projektu
- możliwości transferu wyników projektu
- międzynarodowego charakteru (transgraniczność)

50 pkt !!! / 100 pkt

WIELOLETNI PROGRAM PRAC 2014-2017

WAŻNE!!!

→ możliwość transferu i replikacji wyników projektu

Wykraczanie poza upowszechnienie wyników projektów oraz dzielenie się wiedzą (net-working)

Przewidzenie w ramach projektu działań mających na celu ułatwienie transferu i/lub powielania wyników poza projekt, w tym do innych sektorów, regionów, krajów

WIELOLETNI PROGRAM PRAC 2014-2017

WAŻNE!!!

→ długoterminowa trwałość wyników projektu

- Trwałość przewidywanych rezultatów projektów powinna być przedstawiona już we wniosku
- Potencjał wykorzystania rezultatów projektu po jego zakończeniu
- Szczególnie ważne dla kryterium wyboru 1 – Spójność techniczna i jakość (ocena techniczna) **20 pkt !!! / 100 pkt**

WIELOLETNI PROGRAM PRAC 2014-2017

WAŻNE!!!

→ wskaźniki oddziaływania (rezultatu)

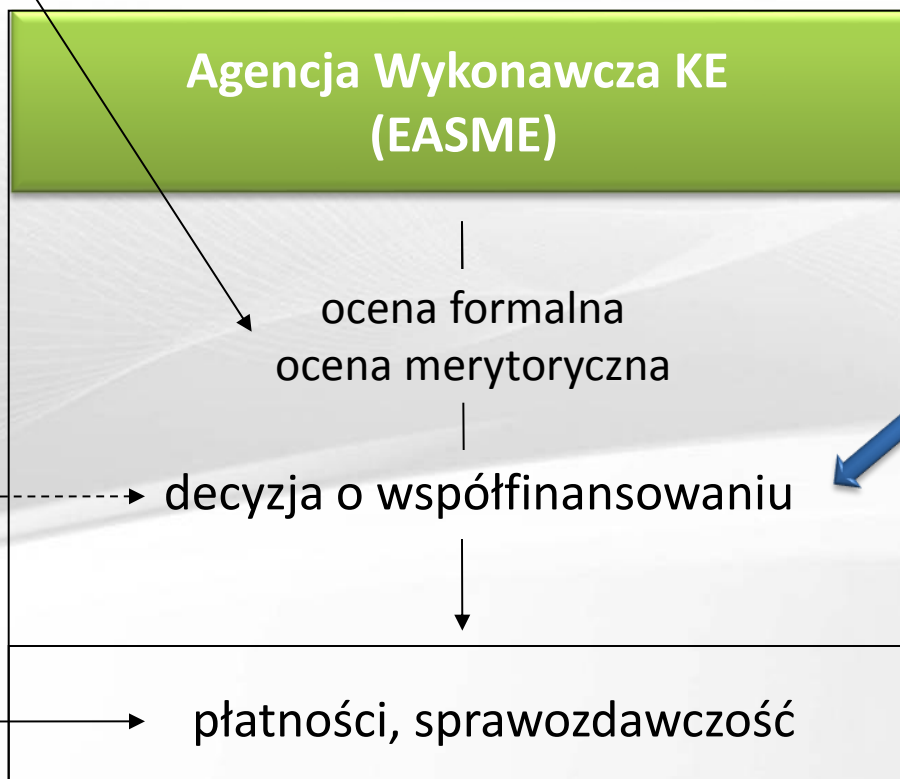
- W Programie LIFE w perspektywie 2014-2020 ważne są wskaźniki oddziaływania projektów – do pomiaru oddziaływania poszczególnych projektów
- Każdy projekt powinien sprawozdawać się z kluczowych wskaźników w trakcie oraz po zakończeniu projektu
- Wskaźniki socjo-ekonomiczne są obowiązkowe dla wszystkich projektów!

Wnioskodawca

**Instytucja Krajowa
NFOŚiGW**

Krajowy Punkt
Kontaktowy

współfinansowanie

ePROPOSAL

Tradycyjne wnioski LIFE składane jedynie poprzez eProposal !!!

EUROPEAN COMMISSION

eProposal (on-line creation and submission of LIFE proposals)

[Contact](#) [Legal notice](#) [Logout](#)

[European Commission](#) > [Environment](#) > [LIFE Programme](#) > [eProposal](#)

Session will expire in 30 min

[Help needed?](#)

Welcome to eProposal

eProposal is the unique tool used by applicants to build and submit LIFE project proposals and by the Contracting Authority to organise the selection of projects to be financed.

New user?

Get a username and password from the European Commission Authentication Service (ECAS)

[Register](#)

Already registered?

Access eProposal to view and manage the proposal(s)

[Login](#)

[Privacy statement](#) (please read before proceeding)

ver. 1.24.4.3 build 2016/05/25 17:04:55

LIFE14 CAP/PL/000011
Capacity building of LIFE NCP in Poland

Program LIFE 2014-2020

Zasady finansowania

LIFE14 CAP/PL/000011
Capacity building of LIFE NCP in Poland

finansowanie LIFE

Typ projektu	LIFE+	LIFE	
	2007-2013 (w zakresie projektów analogicznych tematycznie)	I WPP (2014-2017)	II WPP (2018-2020)
Projekty tradycyjne podprogramu na rzecz środowiska w tym dotyczące gatunków i siedlisk priorytetowych	50%	60%	50%
	75%	75%	75%
Projekty tradycyjne podprogramu na rzecz klimatu	50%	60 %	55 %
Projekty zintegrowane, projekty przygotowawcze	brak	60 %	
Budowanie potencjału (projekty typu 'capacity building')	brak	100 %	

ZAANGAŻOWANI W PROJEKT

„Program LIFE może finansować podmioty publiczne i prywatne”

art. 23 Rozporządzenia ws. LIFE

Każdy podmiot zarejestrowany na terytorium Wspólnoty Europejskiej

podmioty publiczne

podmioty prywatne
o charakterze
komercyjnym

podmioty prywatne
o charakterze
niekomercyjnym (w tym
organizacje pozarządowe)

Beneficjent koordynujący

Współbeneficjent (-ci)

Współfinansujący

Podwykonawca (-cy)

ZASADY FINANSOWANIA LIFE

→ Wypłaty dotacji KE:

- **70%** (zaliczka) **30%** (płatność końcowa) - < 24 miesiące , < 300 000 euro z KE
- **30%** (zaliczka) / **40%** (płatność pośrednia) / **30%** (płatność końcowa)
- **30%** (zaliczka) / **20% x 2** (płatności pośrednie) / **30%** (płatność końcowa)
> 48 miesiące , > 4 000 000 euro z KE

→ Koszty „**Wsparcia zewnętrznego**” zawierające koszty prac zleczanych na zewnątrz oraz wynajmu sprzętu lub infrastruktury nie powinny przekroczyć **35%** całkowitego budżetu projektu

ZASADY FINANSOWANIA LIFE

→ Kwalifikowalność kosztów zakupu „Dóbr trwałych”

Do współfinansowania kwalifikują się jedynie koszty związane z amortyzacją dóbr trwałych w trakcie realizacji projektu (pkt II.19.2 (c) of General Conditions)

Maksymalny poziom odpisów amortyzacyjnych:

- **Infrastruktura** – 25% rzeczywistego kosztu nabycia
- **Wyposażenie** (urządzenia) – 50% kosztu rzeczywistego zakupu

Brak możliwości finansowania dużej infrastruktury

WYJĄTKI:

- koszty wykonania **prototypów**,
- w przypadku LIFE *Przyroda i różnorodność biologiczna* wydatki poniesione na dobra trwałe przez **podmioty publiczne lub podmioty prywatne niekomercyjne**, uważa się za kwalifikowane w całości

PROTOTYP- możliwość komercyjnego wykorzystania po zakończeniu projektu!

ZASADY FINANSOWANIA LIFE

➔ Wkład własny:

> **102%** kosztu wynagrodzeń pracowników publicznych

➔ Stawka dzienna wynagrodzeń

Obejmuje tylko dni robocze - ok. 215 dni/roku

(Wynagrodzenie roczne / 215 dni)

➔ Przyroda i Różnorodność biologiczna:

> **25 %** budżetu przeznaczone na konkretne działania ochronne

➔ Overhead (koszty ogólne):

koszty ogólne są kwalifikowalne dla finansowania stawką ryczałtową **do maksymalnej wysokości 7% całkowitej kwoty** faktycznie poniesionych kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyłączeniem kosztów zakupu/dzierżawy gruntów. Nie muszą one być poparte dokumentami księgowymi. Są one kwalifikowalne jako koszty pośrednie, które mają pokryć ogólne koszty pośrednie potrzebne do zatrudnienia, zarządzania, przysposobienia i wsparcia, bezpośrednio lub pośrednio, personelu pracującego przy projekcie

Program LIFE 2014-2020

Rola NFOŚiGW

LIFE14 CAP/PL/000011
Capacity building of LIFE NCP in Poland

ROLA NFOŚiGW

Współfinansowanie

Informowanie

Szkolenie

Współfinansowanie Programu LIFE

Współfinansowane ze środków NFOŚiGW – zasady określa Program priorytetowy „Współfinansowanie Programu LIFE”

BENEFICJENCI:

podmioty które:

→ uzyskają dofinansowanie ze środków KE

→ realizują projekt na terenie Rzeczypospolitej Polskiej

→ są beneficjentami koordynującymi projektów krajowych lub współbeneficjentami międzynarodowych projektów LIFE

współbeneficjenci projektów międzynarodowych uzyskują dofinansowanie jedynie na realizację zakresu działań realizowanych na terenie RP

Współfinansowanie Programu LIFE

	intensywność dofinansowania (% kk)
przedsięwzięcia realizowane w ramach obszarów priorytetowych LIFE: <i>przyroda i różnorodność biologiczna</i> <i>zarządzanie w zakresie środowiska i informowanie</i> <i>zarządzanie i informacja w zakresie klimatu</i>	30%
przedsięwzięcia realizowane w ramach obszarów priorytetowych LIFE: <i>ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami</i> <i>ograniczenie wpływu człowieka na klimat</i> <i>dostosowanie się do skutków zmian klimatu</i>	20%
przedsięwzięcia realizowane przez spółki prawa handlowego albo osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (jako beneficjent koordynujący – niezależnie od obszaru priorytetowego)	10%
przedsięwzięcia realizowane przez tzw. „zielone gminy” (jako beneficjent koordynujący – niezależnie od obszaru priorytetowego)	30%
państwowe jednostki budżetowe (jako beneficjent koordynujący – niezależnie od obszaru priorytetowego)	30% / 20%
przedsięwzięcia, które mogą być finansowane ze zobowiązań NFOŚiGW, tzw. „zobowiązań wieloletnich”, związanych z przeznaczaniem środków na cele, o których mowa w art. 401c ust. 1–9a ustawy Prawo ochrony środowiska	+ 5%

Współfinansowanie Programu LIFE

zobowiązania wieloletnie:

Zobowiązania wieloletnie – substancje kontrolowane - zubożające warstwę ozonową

Zobowiązanie wieloletnie – gospodarka wodna

Zobowiązanie wieloletnie – handel uprawnieniami do emisji

Zobowiązanie wieloletnie – OZE i efektywność energetyczna

Zobowiązania wieloletnie – biopaliwa i biokomponenty

Zobowiązania wieloletnie – pozwolenia zintegrowane

Zobowiązanie wieloletnie – gospodarowanie odpadami - recykling pojazdów wycofanych z eksploatacji

Zobowiązania wieloletnie – gospodarowanie odpadami - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Zobowiązania wieloletnie – gospodarowanie odpadami – trans graniczne przemieszczanie odpadów

Zobowiązania wieloletnie – gospodarowanie odpadami

~~przedsięwzięcia, które mogą być finansowane ze zobowiązań NFOŚiGW, tzw. „zobowiązań wieloletnich”,~~
związanych z przeznaczaniem środków na cele, o których mowa w art. 401c ust. 1–9a ustawy Prawo
ochrony środowiska

+ 5%

Publikacje

LIFE14 CAP/PL/000011
Capacity building of LIFE NCP in Poland

www.nfosigw.gov.pl/life

Aktualności LIFE

Informacje ogólne

Informacje szczegółowe

Nabór wniosków

Więcej o LIFE

Szkolenia i konferencje

Kontakt

Materiały informacyjne i
edukacyjne

Sprawozdania

Aktualności LIFE

Dzień Informacyjny LIFE 2016 – zakończyliśmy rejestrację dla uczestników

21-04-2016, 08:20

Rejestracja uczestników Dnia Informacyjnego LIFE zostaje przedłużona do 22 kwietnia. >

Dzień Informacyjny LIFE 2016 - rejestracja uczestników

13-04-2016, 08:25

Serdecznie zapraszamy Państwa do udziału w Dniu Informacyjnym LIFE, organizowanym po raz dziewiąty przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. >

Nabór wniosków o współfinansowanie projektów LIFE 2015 ze środków NFOŚiGW- nabór skrócony

12-04-2016, 13:53

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ogłasza nabór wniosków o >

The screenshot shows the LIFE website homepage. At the top is a navigation bar with links: HOME | ABOUT LIFE | NEWS | FUNDING | PUBLICATIONS | TOOLKIT | CONTACT | SITE MAP. Below this is a banner with several small images. The main content area features a 'Welcome to LIFE' section with a paragraph about LIFE's role as the EU's financial instrument for environmental projects. A 'Projects by theme' sidebar on the left lists Nature, Biodiversity, Environment, and Climate Action. Below that is a 'Projects search' section with 'Project database' and 'Project publications' highlighted by a red box. Further down is an announcement for 'Indicative planning for the LIFE call 2016' dated 08 February 2016. A 'More' sidebar on the left lists Best projects, Integrated projects, By country, and Natura 2000 sites. At the bottom left is a 'FOLLOW US' section with social media icons and a share counter. On the right side, there are three boxes: 'New LIFE Regulation 2014-2020', 'Highlights' (with sub-items for the 2014-2017 work programme and a final evaluation), and 'Events' (with dates 19-21 April and 20 April).

HOME | ABOUT LIFE | NEWS | FUNDING | PUBLICATIONS | TOOLKIT | CONTACT | SITE MAP

Projects by theme

- Nature, Biodiversity
- Environment
- Climate Action

Projects search

- **Project database**
- Project publications

More

- Best projects
- Integrated projects
- By country
- Natura 2000 sites

FOLLOW US

Share 30

Welcome to LIFE

LIFE is the EU's financial instrument supporting environmental, nature conservation and climate action projects throughout the EU. Since 1992, LIFE has co-financed some 4306 projects. For the 2014-2020 funding period, LIFE will contribute approximately €3.4 billion to the protection of the environment and climate.

[Read more >>](#)

Indicative planning for the LIFE call 2016

08 February 2016 An indicative planning for the LIFE call 2016 is **now available**. Applicants busy designing a potential new LIFE project now have a rough guide to the expected deadlines and submission routes. In addition, the total budget allocations for project types and subprogrammes are detailed.

The official 2016 call is provisionally scheduled to be published in the second half of May. Once ready, an application package and supporting information will also be made available, similar to **previous calls**.

[View calendar >>](#)

Update on the evaluation of LIFE Call 2015

New LIFE Regulation 2014-2020

[Read more >>](#)

Highlights

- LIFE multiannual work programme for 2014-2017
- Final Evaluation of LIFE+ Summary of Conclusions and Recommendations

Events

- 19-21 April**
European workshop on Invasive Alien Plant species Budapest, Hungary
- 20 April**
Workshop on green multi-modal journey planning Athens, Greece

Program LIFE 2014-2020

Terminy naborów 2016

LIFE14 CAP/PL/000011
Capacity building of LIFE NCP in Poland

przewidywany HARMONOGRAM NABORÓW

	LIFE	NFOŚiGW nabór tradycyjny	NFOŚiGW nabór skrócony
ogłoszenie naboru		19.05.2016	19.05.2016
rozpoczęcie okresu składania wniosków	19.05.2016	01.06.2016	01.03.2017
zakończenie naboru	07.09.2016 (klimat) 12.09.2016 (środowisko 1.1) 15.09.2016 (środowisko 1.2 i 1.3)	30.06.2016	do zakończenia fazy rewizji KE w ramach naboru 2016

Ogłoszenia na stronach:

▪ KE:

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2015/index.htm#nat>

▪ NFOŚiGW:

<http://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/wspolfinansowanie-programu-life/nabor-2015/>

Komisja Europejska- LIFE

<http://ec.europa.eu/environment/life/>

Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Wydział ds. Współpracy Międzynarodowej i Programu LIFE

<http://www.nfosigw.gov.pl/life/>

Dziękuję za uwagę

Radostław Domagała

tel.: (22) 45 90 435

e-mail: life@nfosigw.gov.pl

www.nfosigw.gov.pl

LIFE14 CAP/PL/000011
Capacity building of LIFE NCP in Poland